

Stig Eriksson (Bruno Waldin)

Det norska kommunistpartiet under den nazistiska ockupationen 1940-41

Innehåll

1940 – Det glömda sveket.....	1
Var norska kommunistpartiet verkligen emot ”varje form av motstånd”?	4
Ja, ända fram till Hitler anföll Sovjetunionen!.....	5

Ur *Internationalen* 19/80

1940 – Det glömda sveket

De senaste veckorna har TV och tidningar berättat om krigsvåren 1940 och om hur våra grannländer drogs in i andra världskriget. Men det finns en skamlig sida av historien som ofta glöms bort — de Moskvatrogna kommunistpartiernas svek.

Den 9 april 1940 anföll det tyska krigsmaskineriet Norge. Trots krigstillståndet runt om i världen kom attacken helt överraskande för de flesta norrmän.

Men i små länder frodas också illusionerna och förhoppningarna att få stå utanför de stora världshändelserna starkare än i länder som framstår som stormakter.

Detta är naturligtvis en av förklaringarna till hur den tyska invasionen överrumplade det norska folket. Men det finns också andra förklaringar till varför både den norska borgarklassen och den norska arbetarklassen stod förklarade inför utvecklingen. Och ändå vet vi att den tyska invasionen var långt ifrån något militärt ”mästerverk”.

Tidigt i inledningsskedet sänktes t ex den tyska kryssaren ”Blücher” vid Oscarsberg och de tyska soldaterna uppträdde ofta förvirrat när de tvingades fråga sig fram (!) till sina positioner. Och det lilla omedelbara motstånd som uppstod på vissa håll satte märkbart käppar i hjulet för tyskarnas framfart.

Majoriteten chockad

Men majoriteten av det norska folket stod alltså chockat över händelseutvecklingen. Men kommunisterna då? Stod inte de i ledningen redan från början i kampen mot nazismen?

Nej, tyvärr förhöll det sig inte på det sättet. Såväl den norska socialdemokratin som de norska stalinisterna stod oförberedda, än mindre hade de förberett arbetarrörelsen i stort, inför en tysk invasion. Trots det fortsätter vissa av de nutida stalinisterna att framhärda gamla myter. I KPML(r)s *Proletären* nr 24/1980 kan vi t ex läsa följande:

”Både i Norge och i Danmark var det kommunisterna som gick i spetsen för motståndskampen och som utgjorde den dominerande kraften.”

Vpk och SKP, två andra ättlingar till stalinismen, undviker å andra sidan frågan om de norska ”kommunisternas” agerande. ”Danmark gav nesligen upp...norrmännen var förvirrade” rubricerar *Ny Dag* en artikel i nr 28/1980, medan SKP beklagar det ”norska försvarets svaghet” i *Gnistan* nr 14/1980. Dessa ”utvärderingar” antyder att allt inte stod rätt till med de norska stalinisternas politik.

1940 var Molotov-Ribbentrop-paktens tid. Stalin och Sovjetbyråkratin hade ingått en pakt med Nazi-Tyskland, och stora krigsmaterialleveranser gick till Hitlers arméer. I Leningrad vajade Sovjets fana och tyska hakkorsflaggor sida vid sida som ett tecken på den nyvunna vänskapen, och Sovjetunionen utlämnade anti-fascistiska flyktingar från Tyskland tillbaka till SS och Gestapo. Kominternpartierna ålades nu att betrakta Tyskland som en ”fredssträvande

nation”, medan den brittiska imperialismen istället utpekades som den aggressiva och provokativa kraften. Detta var också följaktligen den ”analys” som den norska sektionen av Kommunistiska Internationalen (Komintern), NKP, höll sig med.

Den enskilda medlemmen i NKP reagerade ändå säkerligen med avsky gentemot den tyska invasionen, precis som de flesta norrmän den 9 april 1940.

Men i de ockuperade distrikten, och framför allt i Osloområdet, utvecklade NKP-ledningen en långt mer utvecklad kapitulationslinje än andra norska partier, utom möjligen Quislingpartiet. Partiledningen gick emot varje form av motstånd mot de tyska ockupanterna, och förordade istället samarbete med dem.

Denna inriktning möttes naturligtvis med kritik från den norska befolkningen, och givetvis också från de egna leden. NKP-ledningen tvingades ta upp patriotiska ”paroller”. I t ex det ännu fria Troms län infördes ett upprop den 16 april i tidningen *Nordlys* med rubriken ”Kommunisterna är norrmän.” Uppropet inleddes sedan med orden: ”Då det har väckts många frågor angående det kommunistiska partiets ställning i den nuvarande situationen...”

”Slut på fientliga handlingar...”

Så sent som den 22 april — nära två veckor efter invasionen — kunde man läsa följande i ledaren i NKP:s tidning *Arbeideren*:

”För vår egen skull, för det norska folkets skull, är det nödvändigt att det blir slut på den rörelse som de tyska ockupationstrupperna kan uppfatta som fientliga handlingar mot sig... Därför är det i det norska folkets intresse att detta motstånd upphör, och att alla krafter förenas om den fredliga uppgiften att göra det så bra och tryggt för oss alla som det är möjligt i denna situation. Därför bör allt passivt och aktivt motstånd i de ockuperade områdena upphöra och en skarp uppmaning bör riktas till befolkningen i de övriga områdena att bidra till att det blir fred i Norge.”

I samma tidning publicerades också på första sidan den officiella tyska krigskommunikén — utan kommentar! I en annan förstasidesartikel instämmer NKP i att det är den engelska imperialismen som provocerat Hitlerarmén till anfallet.

Hitlers 50-årsdag firades

En kort notis på framsidan anger också att det hölls tyska trupperader i Oslo med anledning av Hitlers 50-årsdag. Förnöjsamt konstaterades att det samlats ”en massa människor på platsen”.

I en artikel om ”Kafélivet under de nuvarande förhållandena” upplyser tidningen om att de tyska soldaterna som besöker kaféerna ”må i likhet med andra gäster(!) ha rätt att få vara ifred för påträngande gäster...”. Tilläggas bör att samma ton anslogs i *Arbeiderens* svenska kollega *Ny Dag* (se t ex numren från 10:e och 24:e april 1940).¹

Den 15:e maj skickade NKP:s sekretariat en not till det bildade administrationsrådet (utnämnt av Högsta Domstolen för att utmanövrera Quislings förräddar-”regering”) med krav på:

1. ”Att återupprätta freden i landet och förhindra att norskt blod i fortsättningen kommer att flyta på den ena eller andra sidan i stormaktskriget.”
2. ”Att vidta alla åtgärder för att hålla arbetslivet uppe, och
3. att upprätthålla levnadsstandarden och klara försörjningen.”

Detta sista skulle bli uppnått genom ”...ett ökat varuutbyte med Tyskland...”

NKP:s officiella linje kan närmast liknas med den linje som den franska Vichy-regeringen förde efter västfrontens sammanbrott. Denna slog också igenom hos de åtskilliga NKP-medlemmar och sympatisörer som verkade inom norska LO:s ”Fagopposition” 1940-41.

¹ Den andra av *Ny Dag*-artiklarna, den från 24 april, hade rubriken ”Stark aktivitet inom arbetarrörelsen i Oslo” och finns i sin helhet i artikelsamlingen [Kommunisterna och Andra världskriget 1939-40](#). Om det svenska KP:s politik under denna tid, se [Sveriges Kommunistiska Parti och 2:a världskrigets första år](#) av Yvonne Hirdman.

Linjen fördes vidare, om än något nedtonad, ända fram till det tyska angreppet på Sovjetunionen den 22:a juni 1941, dvs även sedan NKP förbjudits i augusti 1940 och många partimedlemmar arresterats.

Tvingades ta upp kampen

Så småningom tvingades NKP att ta upp kampen mot tyskarna och delta i motståndsrörelsen. Redan vid tyska ockupationens början hade vissa NKP-grupper tagit upp striden, t ex i Bergen och i Narvik. (Den ”röda bataljonen” — Alfa Bataljon). Men kampen fördes *för det första* under extremt nationalistiska fraser. Klasskampen övergavs helt. All kommunistisk profilering upphörde och partiet framträdde istället under täcknamn som ”Norske Patriots Forbund”, ”Nasjonalgarden” eller ”Nasjonal Front”. Först på våren 1943 trädde NKP fram som motståndarorganisation under sitt partinamn.

För det andra var den konkreta kamplinjen närmast terroristisk. Strängt taget det enda NKP utförde var djärva sabotageaktioner, som förvisso attraherade främst stridslystna ungdomar, men som utfördes i isolering från arbetarrörelsen, ja t o m från övriga motståndsrörelsen.

Mjøndalen-attentatet

En typisk aktion från NKP:s sida var Mjøndalen-attentatet i oktober 1943, där ett par tyskar och några norrmän dödades. Attentatet besvarades med omfattande repressalier i befolkningen som skulle ta avstånd från sabotagen i ett tidningsupprop.

Tusentals skrev under, men trots detta avrättades fem av gisslan. Motståndsrörelsens ledning sammanträdde med NKP:s ledning och förklarade att NKP:s typ av krigföring krävde avsevärt stöd och sympati från befolkningen för att lyckas. Men NKP:s representanter svarade att aktioner som den i Mjøndalen just syftade till att framkalla repressalieåtgärder från tyskarnas sida, vilka i sin tur skulle aktivera befolkningen i motståndskampen.

NKP:s linje var således lika huvudlös från början till slut och en av de bittraste frukterna av den dåtida stalinistiska politiken. Att nutida arvtagare till denna kontrarevolutionära tradition, som t ex SKP och KPML(r), vill föra den vidare eller skyla över den är än mer vettlöst...

Hur ställde då de norska trotskisterna frågan? Ja, de hade deklarerat sin ståndpunkt bl a i ett nummer av tidningen *Oktober*, maj -39:

”Men vad vill ni göra, frågar man oss, vill ni all vi inte ska försvara oss, att vi ska underkasta oss frivilligt? Nej, tvärtom. Som vi har visat är del mer eller mindre 'arbetarregeringens' nuvarande politik som kommer att leda till kapitulation...

Mot regeringens program sätter vi August Bebel's gamla lösen: Inte en man, inte ett öre till den borgerliga armén!. Däremot allmän folkbeväpning! Ett gevär i varje arbetares händer, ett maskingevär i varje arbetarbostad! Bombsäkra skyddsrum i arbetarkvarteren. En luftvärnskanon vid varje fabrik under fabriksmilisens kontroll! Försvarskommittéer i alla distrikt under central ledning! Regelbundna övningar under ledning av instruktörer som är lojala mot arbetarklassens och frihetens sak! Spannmålsupplag och livsmedel under försvarskommittéernas kontroll. Ett kustvärn av arbetare, sjömän och fiskare... Klassförsvar istället för nationellt försvar.”

Fotnot: Källor som jag använt:

Arbeideren, NKP:s tidning, 22/4 1940.

Ny Dag, SKP:s tidning, 10/4 och 24/4 1940

Hjemmefronten av Tore Gjelsvik, Liber förlag 1979

Norge 9 april 1940 av Björn Björnsen, Atlantis 1943.

[Den norska tragedin](#) av Harald K Johansson (=Nils Kaare Dahl), Federativs 1943.

Ur *Internationalen* 34/80

Insändare

VAD HÄNDE EGENTLIGEN I NORGE 1940?

Var norska kommunistpartiet verkligen emot "varje form av motstånd"?

I nummer 19 av *Internationalen* publicerade vi en artikel av Bruno Waldin (=Stig Eriksson) om det norska kommunistpartiets, NKP:s, agerande under den tyska ockupationen av Norge 1940. Signaturen "Terje" har inkommit med ett antal frågor kring artikeln. Bruno Waldin svarar.

– några frågor med anledning av Bruno Waldins artikel "Det glömda sveket".

1. Molotov-Ribbentroppakten var kulmen på en lång period av mycket skadlig utrikespolitik. I dess namn begicks ytterligare oerhörda skändligheter såväl i ord som i handling. **Men** i den givna situationen av imperialistisk inringning och hot mot Sovjetunionen, vad kunde Stalin & C:o annat gjort? Kan man kritisera pakten i sig? Går det inte att se det som en i och för sig tillåtlig manöver mellan kapitaliststaterna av arbetarstaten samtidigt som man kritiserar Kominterns tillämpning?
 2. Den bild jag fått av människor i NKP som upplevde denna tid var att man såg pakten enbart som en taktisk manöver. Att NKP var legalt från april till augusti 1940 såg man enbart som ett tillfälle att utan repression bygga upp den illegala apparaten inför den väntande illegaliteten. Kan BW belägga att ledningen för NKP verkligen gick emot "varje form av motstånd"? Var citatet från *Arbeideren* 22/4-40 del av en konsekvent propaganda eller fanns det andra inslag?
 3. BW ger intrycket att NKP närmast motvilligt "tvingades ta upp kampen mot tyskarna och delta i motståndsrörelsen". Samtidigt säger han själv att "vissa NKP-grupper" redan från början tog upp striden. Är inte detta motsägelsefullt? Visar inte detta att verkligheten kanske var lite mer komplicerad än vad som anges av några lösryckta citat?
 4. BW påstår, utan mer än ett lösryckt exempel som "bevis", att "kamplinjen var terroristisk". "Strängt taget det enda som NKP utförde var djärva sabotage-aktioner". Vilka källor har BW till detta? Litar han till den borgerliga ledningen för motståndsrörelsen?
 5. I stort sett allt NKP gjorde tycks ha varit fel och "huvudlöst från början till slut", enligt BW. Vad skulle man då ha gjort? Jo, de "norska trotskisterna" hade svaret redan 1939: "allmän folkbeväpning" och "klassförsvar" var deras lösen. Men om nu inte resten av arbetarrörelsen, vars majoritet var socialdemokratisk då som nu, kunde vinnas för den linjen? Vad skulle man då göra? Ja, vad gjorde de "norska trotskisterna" under kriget från 1940-45? Förhoppningsvis slogs man liksom NKP mot tyskarna inom motståndsrörelsen. I denna kamp finns det säkert mycket att analysera, kritisera och lära av – bl a hur man förhåller sej till borgarna – men det är lite magstarkt att helt ta heder och ära av en del inom arbetarrörelsen som trots allt spelade en stor roll i den antinazistiska kampen.
- En försiktigare och mer "ödmjuk" attityd når säkert längre...
- "Terje"

Svar

Ja, ända fram till Hitler anföll Sovjetunionen!

I. Angående frågan om Molotov-Ribbentroppakten (Stalin-Hitlerpakten):

Det finns naturligtvis ingen princip som förbjuder en arbetarstat att göra vissa tillfälliga överenskommelser – ”tillåtliga manövrer” – med den ena eller andra kapitaliststaten. Vad som däremot måste betecknas som ett oförsvarligt brott mot marxismen och den proletära internationalismen är om arbetarstatens ledning nedlåter sig till ideologisk och politisk underkastelse inför sina nya ”allierade”. Men det var precis vad Sovjetbyråkratin gjorde i och med Stalin-Hitlerpakten: nästan all antinazistisk propaganda upphörde, Nazi-Tyskland blev i Kominterns publikationer och uttalanden en ”fredsälskande nation” – England och Frankrike blev i stället ”aggressiva imperialiststater”. (En absurd, men inte ologisk bieffekt av denna analys, var att man i svenska SKP:s ledning t.o.m diskuterade om inte Hitler egentligen förde en antikapitalistisk politik!!!)

Stalinister brukar dock bortse från dessa ideologiska ”eftergifter” och mena att det var det pris Sovjetunionen fick betala för att få ett ”andrum” i väntan på ett tyskt anfall. Men det är ett både cyniskt och ihålligt argument.

För det första vilseledde och avväpnade den nya kommunistpropagandan den internationella arbetarklassen, vilken kunde ha varit den enda verkliga allierade till den sovjetiska arbetarstaten i dess trängda läge!

För det andra trodde inte Stalin & C:o på att Hitler skulle gå mot Sovjet. Om ”andrumargumentet” ska ha något berättigande måste det bevisas att Sovjet verkligen utnyttjade tiden till olika förberedelser. Men så var inte fallet. Stalin hade t ex i stället strax innan pakten rensat ut hela ledarskiktet i Röda Armén. Ingen bra åtgärd om man väntar ett tyskt anfall. All information som nådde Stalin om ett förestående tyskt angrepp avfärdades också som ”kontra-revolutionär propaganda”. Sovjetbyråkratin stod helt oförberedd när Hitlers arméer anföll i juni 1941!

Hitler hade däremot förberett sig mycket väl. Genom handelsavtal med Sovjet kunde Hitler-Tyskland förse sig med en mängd viktiga råvaror. Stalin följde också dessa avtal minutiöst medan Tyskland skötte sin del av dom med vänster hand...

Stalin-Hitlerpakten så som den slöts är således oförsvarbar. Att Stalin & C:o sedan inte hade något annat val – efter att ha kört den tyska arbetarklassen i botten, strypt de franska arbetarnas kamp i ”folkfronts”-snaran och slaktat den spanska revolutionen – det är en helt annan sak.

2. Helt klart var NKP uppbundet till pakten och agerade därefter. Jag har gått igenom NKP:s tidning *Arbeideren* under tiden april 1940 - sommaren 1941. Det finns inte en artikel som klart uppmanar till kamp mot de tyska ockupanterna eller talar positivt om det befintliga motståndet! Däremot finns det gott om artiklar och notiser som går i samma anda som den citerade artikeln från *Arbeideren* 22/4-1940. ”Inget motstånd” – det var NKP:s officiella linje ända fram till Hitlers överfall på Sovjet i juni 1941...

3. Ja, jag tror det var ”motvilligt” NKP:s ledning tvangs ta upp kampen. Det slutligt avgörande var naturligtvis det tyska anfallet på Sovjet. Men fram till dess levde NKP under trycket av de folkliga strömningar som tog upp motståndskampen. Många av NKP:s medlemmar och sympatisörer kände sig säkert inte lika bundna som ledningen till pakten och Stalinbyråkratins utrikespolitik, utan var säkert inställda på – och deltog i – någon form av motstånd.

Samma sak gällde NKP:s *Bergenavdelning* som leddes av Peder Furubotn, en f d Kominternfunktionär som nätt och jämt undgått Stalins utrensningar. Bergen-avdelningen tog upp

kampen mot tyskarna redan från början. Och eftersom dess inflytande var stort – NKP tog 30 procent av sina röster från Bergen – kom även andra delar av NKP att påverkas av ”Furubotn-linjen”, t ex i Nordnorge. Detta förhållande var naturligtvis en ”komplicerad verklighet” så länge NKP officiellt inte var för en aktiv motståndslinje. Situationen ger emellertid en vink om vilket förtroende NKP kunde ha åtnjutit om man redan från början tagit upp motståndet och öppet proklamerat det från centralt håll...

Detta betyder inte att Furubotnlinjen å andra sidan var någon revolutionär klasskampslinje. Tvärtom. Om NKP:s centralkommitté representerade sovjetbyråkratins intressen, så baserades ”Furubotn-linjen” på *rent norska nationella* grunder. ”Vi må fora revolusjonær kamp mot tyskerne på Mor Norges grunn!”, menade Furubotn. (Dagens svenska SKP borde faktiskt känna en stor värdegemenskap med ”Furubotnlinjen”...)

4. Som en följd av sin (och Kominterns) syn på Hitler-Tyskland och kriget stod NKP närmast politiskt handfallet den 9 april. Eftersom partiet inte öppet förespråkade strid mot tyskarna under ett års tid – och heller inte förberett sig därpå – blev också NKP:s insatser därefter när man väl gick med i motståndsrörelsen.

NKP hade ingen klart utarbetad motståndsstrategi eller kamptaktik. Dess aktivitet i motståndskampen blev i hög grad improviserad. Och eftersom NKP:s politiska linje – under motståndstiden – fördes under extremt nationalistiska förtecken var många av dess slagord och paroller svåra att skilja från borgerliga partiers och grupperingars. Det låg därför nära till hands att NKP mest profilerade sig genom sina praktiska handlingar, dvs. djärva väpnade aktioner och sabotage. Här fanns uppenbart många varianter. Från enskilda NKP-medlemmar (t ex Asbjörn Sunde) som ofta förde en enmanskamp mot tyskarna, över mer kollektiva och planerade (men politiskt tvivelaktiga!) attentat som t ex det av mej refererade Mjøndalen-attentatet, och till mer oorganiserade och övertänkta aktioner tillsammans med andra delar av motståndsrörelsen.

Många av dessa aktiviteter var terroristiska i den meningen att den politiska kopplingen till klasskampen och arbetarrörelsen var klen. Sådana aktioner är förståeliga om de kommer från enskilda individer och grupper. Men ett parti som påstår sig vara kommunistiskt måste ha större anspråk. Att hundratal, ja tusentals, norska kommunister kämpade, blev torterade av Gestapo, och till och med fick ge sitt liv i kampen – det är otvivelaktigt stora exempel på verkligt hjältemod. Men vi får inte låta offerviljan och förlusterna dölja det faktum att NKP:s politiska linje – och ledning – var bankrutt i politiskt hänseende, inte minst de borgerliga motståndsgrupperna. Att NKP var dåligt gör naturligtvis inte andra bättre.

Här måste sägas, vilket norska kamrater påpekat för mig, att när väl NKP gick med i motståndet hade de trots allt en drivande funktion. Detta nedtonas av förklarliga skäl i den borgerliga historieskrivningen av motståndskampen, t ex i Tore Gjelsviks bok ”Hjemmefronten”.

5. Kunde NKP då ha gjort annorlunda? Ja, men låt mej först påpeka att kamrat Terjes inställning, enligt min mening, ger utrymme för opportunistiska och farliga avvikelser. Om kommunister – om än i en mycket svår situation – inriktar sig på en linje, som är ”bra” bara därför att andra direkt kan vinnas för den, då skulle vi snart hamna på fel sida i klasskampen.

Kommunister måste naturligtvis föra sin egen linje – som motsvarar arbetarklassens objektiva intressen – oavsett om större delen av arbetarrörelsen har en annan uppfattning för tillfället. Ur kommunistisk synvinkel är ingenting ”realistiskt” bara för att det är omedelbart och enkelt genomförbart. I många fall måste vi ”gå mot strömmen”, som t ex bolsjevikerna tvangs att göra under första världskriget. De få norska trotskisterna hade en klassinriktad linje, men som naturligtvis framstod som ”abstrakt” därför att inga andra förde fram den. NKP, å andra sidan, var ett litet, men relativt inflytelserikt parti. Hade de fört en revolutionär klasslinje från början

skulle säkert det ”norska motståndet”, dvs. den norska arbetarklassens kamp mot kriget, sett annorlunda ut.

Det är naturligtvis idealism att kräva att ett stalinistiskt parti skulle ha förvandlat sig till ett revolutionärt parti över en natt, men det förelåg å andra sidan inga speciella objektiva historiska omständigheter som skulle ha hindrat NKP (om det varit ett friskt parti) att föra en trotskistisk klasslinje. Om den sedan lyckats, är en helt annan fråga. Garantier i förväg medföljer icke avgörande händelser i klasskampen...

Slutligen Terjes påstående att NKP trots allt spelade ”en stor roll i den antinazistiska kampen”. Det är som sagt en sanning med modifikation. Detsamma brukar sägas om Sovjets insatser i andra världskriget. Antalet stupade ryska soldater och Röda Arméns heroism blir lätt ett argument för att Stalins politik var korrekt när det framförs av äldre stalinister som var med under de svåra åren. Men det är just för att undvika sådana enorma förluster och höga pris i kampen som vi måste skärskåda tidigare erfarenheter!

Vi måste säkerligen vara mer ”försiktiga” och ”ödmjuka” – dvs. mer pedagogiska! – om vi vill vinna de stalinister till vår sida som har starka känslöbindningar till den antinazistiska kampen. Men vi får inte undvika att tala om sanningen – hur bitter den än kan framstå...

Kamratligen, Bruno Waldin

KÄLLOR:

Om Stalin-Hitlerpakten: se Klas Eklunds artiklar i *Internationalen* nr 32 och 33 - 1979 samt Milton Alvins artikel – [Kan Stalins pakt med Hitler försvaras?](#) (från 1972)

Om ”Furubotn-linjen” se Torgrim Titlestads ”Peder Furubotn – Stalin midt-emot”, Gyldendal Norsk Förlag, Oslo, 1977, sid 59-104.

Om NKP:s arbete i fackföreningsrörelsen se Knut Aagesens artikel ”Fagopposisjonen av 1940” i *1940 – Fra neytral til okkupert*, Universitetsforlaget, Oslo, 1969, sid 353-459.

Om stalinistisk politik under 1939-41 se Sven Yvonne Hirdmans *Sveriges Kommunistiska Parti 1939-1945*, Allmänna Förlaget, Stockholm, 1974, sid 22-79 [finns på marxistarkivet: [Sveriges Kommunistiska Parti och 2:a världskrigets första år](#)] Se även Fernando Claudins verk [Krisen i den kommunistiska rörelsen, band 2](#), Röda Rummet/Barrikad, Stockholm, 1980

Om NKP:s motståndspolitik se Tore Gjelsviks *Hjemmefronten*, Liber Förlag, Stockholm, 1979 och intervjun med Torolv Solheim i *Kontrast* nr 1 & 2 1971, sid 24-35. Se även kritisk artikel från maoistiskt håll i *Røde Fane* (tidskrift fra AKPm1) nr 5/77, sid 13-27. Se också *Oktober* (de nuvarande norska trotskisternas tidskrift) nr 2/79, sid 19-21.

Se även:

[Den norska tragedin](#), av Nils Kaare Dahl (norsk trotskist om Norge under 2:a världskriget)

[Kommunisterna och Andra världskriget 1939-40](#). Artiklar, tal och dokument (främst ur SKP:s dagstidning *Ny Dag*)

[Sverges Kommunistiska Parti och 2:a världskrigets första år](#) Yvonne Hirdman